

Rapport

Commissie

beleidsbegroting (CBB)

Deel I

Voor de Synode van Deventer 2023

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Governancestructuur Theologische Universiteit	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Verdeling van de belangrijkste bevoegdheden	5
1.2.1 Synode	5
1.2.2 College van bestuur	6
1.2.3 Raad van toezicht	6
1.2.4 Raad van advies	6
1.3 Nadere beschouwing van enkele artikelen en voorstellen tot wijziging	6
2. Governance KerkPunt	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Governance volgens huidige statuut	9
2.3 Ervaringen tot nu toe	10
2.4 Enkele voorstellen tot wijziging van het statuut	10
2.5 Prioriteiten ondersteuning kerken/kerkverband	12
3. Integratie/clustering commissies	13
4. Voorstel opdracht 2024-2026	13
5. De voorstellen betreffende TU en Kerkpunt op een rijtje	14
5.1 Statuut Theologische Universiteit	14
5.2 Statuut KerkPunt	14
6. Begroting	15
Bijlagen	15
1. Opdracht aan de commissie beleidsbegroting	15
2. Statuut TU (versie GS/LV Zoetermeer 2022); enkele relevante artikelen m.b.t. de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de synode	16

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met de commissie ondersteuning synode via:

cos@ngk.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Inleiding

De commissie beleidsbegroting (verder: *CBB* of: *de commissie*) is ingesteld door de Generale Synode (GKv) en de Landelijke Vergadering (NGK) van Zoetermeer 2023.

Deze commissie moet samen met de commissie financieel beheer (CFB) aan de Synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken van 2023 (Deventer) een integrale begroting 2024-2026 voor het kerkverband aanbieden, waarin naast de financiële aspecten vooral de inhoudelijke keuzes goed over het voetlicht worden gebracht.

De commissie kreeg daartoe een vijftal inhoudelijke prioriteiten mee, naast door de GS/LV van 2020 vastgestelde richtinggevende financiële kaders. Hier komen we later op terug.

De CBB kreeg daarnaast enkele opdrachten mee die door de GS/LV van 2020 waren toebedeeld aan de Werkgroep Integratie; deze werkgroep kon daardoor door de GS/LV van Zoetermeer worden opgeheven. Voor deze opdrachten verwijst de commissie naar bijlage 1.

Wat nu voor u ligt is deel I van de rapportage van onze commissie: de uitvoering van de in de vorige alinea aangegeven opdrachten aan de werkgroep integratie (WI).

Deel II zal samen met de Commissie financieel beheer worden samengesteld en bestaan uit de integrale beleidsbegroting 2024-2026, waarin alle door de verschillende landelijke commissies en instellingen ingediende begrotingen en beleidsvoornemens zijn opgenomen. Deel II kan pas worden gemaakt als alle commissie hun rapporten hebben ingediend en de CBB en de Commissie financieel beheer deze hebben verwerkt. Wij hopen de integrale beleidsbegroting in september 2023 gereed te hebben.

Deel II zal naar verwachting aandacht besteden aan de volgende onderwerpen:

- Een overzicht van de inhoudelijke voornemens van alle landelijke commissies en instellingen.
- De kosten die hiermee gemoeid zijn.
- Een prognose van het ledenaantal van de Nederlandse Gereformeerde Kerken in de komende jaren.
- Een integraal financieel kader voor de periode 2024-2026 met een doorkijk naar de periode daarna.
- De inhoudelijke prioriteiten voor de periode 2024-2026 en een aanpak voor het maken van keuzes op de langere termijn.

De commissie beleidsbegroting bestaat uit ds. Dinand Krol (voorzitter), Sander Datema, ds. Mark Rietkerk, Hermann Toebes en Aaike Kamsteeg (secretaris).

1. Governancestructuur Theologische Universiteit

1.1 Inleiding

Een van de opdrachten aan de CBB; voorheen: werkgroep integratie) is:

De CBB brengt in beeld hoe de relatie ligt tussen de kerkelijke verantwoordelijkheden voor de Theologische Universiteit en haar governancestructuur en doet waar mogelijk bij de synode aanbevelingen voor verbetering daarvan.

In de afgelopen decennia is er veel veranderd. De Theologische Hogeschool waar vooral predikanten werden opgeleid, werd een Theologische Universiteit (TU) met een fors bredere scope dan alleen het opleiden van predikanten. Als gevolg van het aanvaarden van rijkssubsidie moest de TU ook voldoen aan de eisen die de *Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW)* stelt.

De CBB gaat in dit rapport niet in op alle veranderingen die zich in de loop der jaren hebben voorgedaan, maar richt zich voor de uitvoering van haar opdracht uitsluitend op de vigerende governancestructuur, zoals vastgelegd in het Statuut van de Theologische Universiteit, laatstelijk gewijzigd door de Generale Synode van Zoetermeer 2022.

Om in beeld te brengen hoe de relatie ligt tussen de kerkelijke verantwoordelijkheden voor en de governancestructuur van de TU, beperkt de CBB zich tot de volgende organen:

- a. de synode (als vertegenwoordiger van de gezamenlijke kerken)
- b. het college van bestuur (CvB) van de TU
- c. de raad van toezicht (RvT)
- d. de raad van advies (RvA)

De hoofdlijn van de structuur is:

De synode is verantwoordelijk voor de vaststelling en wijziging van het statuut van de TU en vervult daarmee de 'eigenaarsrol'.

Het bestuur van de TU is opgedragen aan het college van bestuur.

Het toezicht op het functioneren van de TU en het college van bestuur wordt uitgeoefend door de raad van toezicht, die benoemd wordt door de synode.

De raad van advies – eveneens benoemd door de synode - heeft een specifieke rol betreffende het bewaken van het gereformeerd karakter van de TU.

De synode bestuurt de TU dus niet en is evenmin toezichthouder, want zij heeft het toezicht opgedragen aan de door haar benoemde raad van toezicht en de raad van advies. De synode heeft naast haar verantwoordelijkheid voor het statuut een beperkte rol.

De CBB ziet geen enkele reden om de huidige structuur aan te passen. Slechts op enkele onderdelen die nu voor onduidelijkheid zorgen, doet de CBB voorstellen tot wijziging.

1.2 Verdeling van de belangrijkste bevoegdheden

In het statuut zijn de bevoegdheden van de verschillende organen nauwkeurig beschreven. De belangrijkste zijn in onderstaande tabel opgenomen:

	CvB	RvT	RvA	synode
statuut				vaststellen
benoemd door	RvT	synode	synode	regio's
instellingsplan	vaststellen	goedkeuren	adviseren	
begroting	vaststellen	goedkeuren		goedkeuren
meerjarenbegroting	opstellen	goedkeuren		goedkeuren
jaarrekening	vaststellen	goedkeuren		goedkeuren
jaarverslag	vaststellen	goedkeuren		goedkeuren
bijdrage kerken	voorstellen	voorstel goedkeuren		vaststellen
decharge				verlenen
benoemingen hoogleraren	vaststellen	goedkeuren	voorafgaande instemming	bekrachten
benoemingen universitaire docenten	vaststellen	goedkeuren		bekrachten

Opstellen	Het op papier zetten/formuleren van een voorstel/ontwerp-besluit
Goedkeuren	Voor akkoord verklaren van een voorstel/ontwerp-besluit
Instemmen	Het eens zijn met een voorstel/ontwerp-besluit
Vaststellen	Het omzetten van een voorstel/ontwerp-besluit in een definitief besluit
Bekrachten	Instemmen met een genomen besluit

We geven een korte toelichting per orgaan. De verwijzingen naar artikelen betreffen het statuut.

1.2.1 Synode

Hoewel de synode niet veel bevoegdheden heeft, zijn de belangrijkste wel haar verantwoordelijkheid: het aanwijzen van de TU als kerkelijke instelling (art. 4) en het vaststellen (en wijzigen) van het statuut (art. 45).

De aanwijzing als kerkelijke instelling gebeurt op basis van art. 1: 'de Nederlandse Gereformeerde Kerken onderhouden een theologische universiteit voor de wetenschappelijke vorming tot dienaar van het woord' en de kerkorde B5.1: 'De kerken onderhouden voor hun predikanten een academische theologische opleiding'.

In het statuut zijn de gereformeerde grondslag (art. 2) en doelstelling (art. 3) van de TU opgenomen en worden de bevoegdheden van alle betrokken organen vastgelegd.

Daarmee zijn de kaders (door de synode!) bepaald voor bestuur en toezicht.

Het *toezicht* op het functioneren van de TU oefent de synode niet zelf uit. Zij heeft dit opgedragen (art. 11) aan de raad van toezicht, waarvan de leden door de synode worden benoemd.

Het toezicht op het gereformeerd karakter van de TU is extra gewaarborgd via de raad van advies (art. 15), eveneens door de synode benoemd.

De raad van toezicht rapporteert (art. 14 en art. 42) aan elke gewone synode (dus elke drie jaar) over het uitgeoefende toezicht, zowel inhoudelijk/beleidsmatig als financieel. In deze rapportage is ook het verslag van het college van bestuur en dat van de raad van toezicht opgenomen. Hiermee leggen de drie genoemde organen verantwoording af aan de synode.

In het statuut (art. 42) is bepaald dat de synode de begroting en het jaarverslag (inclusief de jaarrekening) goedkeurt. Dit betreft dus de betreffende documenten van de voorbije drie jaren.

De synode verleent de raad van toezicht en het college van bestuur decharge voor het gevoerde financieel beleid en beheer en het uitgeoefende toezicht daarop.

Afgesproken is overigens dat de Commissie financieel beheer (Cfb) twee keer per jaar met het college van bestuur overlegt, namelijk voor de vaststelling van de begroting en voor de vaststelling van de jaarrekening. Op deze manier houdt de Cfb namens het kerkverband vinger aan de pols voor wat betreft de financiën van de TU.

De synode benoemt de leden van beide raden voor een volgende periode van drie jaar en stelt de financiële bijdrage van de kerken aan de TU vast (als onderdeel van het quotum). Ten behoeve van laatstgenoemde taak ontvangt de synode een meerjarenbegroting (art. 40).

De synode bekrachtigt de in de rapportageperiode gedane benoemingen van hoogleraren en universitair docenten (art. 21).

1.2.2 College van bestuur

Het college van bestuur wordt benoemd door de raad van toezicht. Dit orgaan bestuurt de TU en heeft vooral besluitvormende/vaststellende bevoegdheden.

1.2.3 Raad van toezicht

Deze raad wordt benoemd door de synode en heeft de opdracht toezicht te houden op het functioneren van de TU en dat van het college van bestuur. Voor de belangrijkste besluiten moet de raad van toezicht goedkeuring verlenen alvorens het college van bestuur deze definitief kan vaststellen.

1.2.4 Raad van advies

Hoewel de raad van advies feitelijk overal advies over kan geven (gevraagd en ongevraagd) is aan deze raad met name het toezicht op het gereformeerd karakter van de TU opgedragen. Bij voorgenomen benoemingen van hoogleraren moet de raad van advies vooraf instemming betuigen; pas daarna kan de raad van toezicht een benoeming goedkeuren, waarna ten slotte het college van bestuur een besluit neemt.

De universiteit en al haar organen zijn behalve aan het statuut ook gebonden aan de regels die de wet (WHW) stelt (ook voor wat betreft de governance).

Zo moet het jaarverslag (inclusief het financiële deel, met accountantsverklaring) voor 1 juli aan de minister van onderwijs worden gestuurd. De overheid is immers ook toezichthouder (extern).

1.3 Nadere beschouwing van enkele artikelen en voorstellen tot wijziging

Art. 7 bestuurlijke organisatie

In art. 7 lid 3 staat dat elk van de organen in de uitvoering van zijn functies gebonden is aan (...) en aan de besluiten van de synode.

De vraag kan gesteld worden wat de reikwijdte is van 'de besluiten van de synode'. Is de binding aan het statuut niet voldoende?

Volgens de CBB is het niet nodig de 'binding aan de besluiten van de synode' te schrappen, als de synode zich maar voldoende realiseert dat zij niet op de stoel gaat zitten van het CvB of van de RvT.

Laten we een recent voorbeeld nemen: de vestigingsplaats van de TU: gaat de synode daarover?

De vorige gewone synode besloot het volgende (besluit 10, acta GS 2020 art. 53):

b. de raad van toezicht opdracht te geven met het college van bestuur verantwoordelijkheid te nemen voor een duurzame, strategische huisvesting van de universiteit die maximale voorwaarden schept voor de ontwikkeling, hetzij in Kampen, hetzij in een andere vestigingsplaats, onder waarborging van de financiële haalbaarheid en de continuïteit van de universiteit.

De synode nam dus (terecht) geen besluit over de vestigingsplaats, maar gaf de RvT en het CvB wel enkele randvoorwaarden mee die daarbij in acht moesten worden genomen. De synode kon dit doen o.a. op basis van art. 40.1 'de kerken zijn verantwoordelijk voor de financiële instandhouding van de universiteit...'

Ruimte voor ontwikkeling, financiële haalbaarheid en continuïteit zijn immers logische voorwaarden voor de instandhouding van de universiteit.

Een ander recent voorbeeld: samenwerking met andere instellingen.

De vorige synode en de landelijke vergadering besloten over de TU het volgende naar aanleiding van het rapport van de commissie strategie en financiën (CSF):

Besluit 5 (Acta GS 2020 artikel 108)

de Theologische Universiteit en de nieuwe instelling voor ondersteuning te vragen actief samenwerking te zoeken met verwante instellingen van andere kerkverbanden om de kwaliteit van het werk te vergroten en tevens financiële synergievoordelen te behalen en daarover te rapporteren aan de volgende generale synode en Landelijke Vergadering.

Past dit verzoek, feitelijk een opdracht, binnen de bevoegdheden van de synode?

Ook hierbij moet de context in rekening worden gebracht. Het rapport van de CSF ging over de financiële (on)mogelijkheden van het kerkverband op de langere termijn bij een dalend ledenaantal en de zorg voor continuïteit van de landelijke ondersteuning van de kerken, in het bijzonder door de TU en KerkPunt. Ook van dit verzoek is de grond te vinden in art. 40.1 van het statuut.

Art. 12 samenstelling raad van toezicht

In dit verband kijken we ook nog even naar art. 12.3 2^e volzin:

'De leden (van de RvT) hebben zitting op persoonlijke titel en oefenen hun functie uit zonder last of ruggespraak'

Dit betekent dat de synode aan de leden van RvT geen andere 'last' (bindende opdracht) mag meegeven dan op grond van het statuut mogelijk is. Ook hiermee wordt de reikwijdte van 'de besluiten van de synode' beperkt.

Overigens dient volgens de CBB 'of ruggespraak' verwijderd te worden.

Ruggespraak betekent niet veel meer dan dat er overleg wordt gevoerd (met wie dan ook). Dat kan niet verboden worden; het kan zelfs wenselijk zijn om overleg te voeren alvorens met een standpunt te komen.

Ter vergelijking: de wetgever heeft op basis van deze redenering reeds bij de Grondwetsherziening van 1983 'zonder ruggespraak' voor politieke ambtsdragers geschrapt.

Voorstel: in art. 12.3 worden de woorden 'of ruggespraak' geschrapt.

Art. 21 benoemingen

Bij de benoemingen van hoogleraren en universitair docenten is een doorslaggevende rol weggelegd voor de RvA en voor de RvT. Dat de synode de benoemingen (veelal enkele jaren later) moet 'bekrachtigen' heeft geen feitelijke (rechtspositionele) betekenis. Voor de duidelijkheid is het beter dat deze 'bekrachtiging' uit het statuut verdwijnt.

Naar aanleiding van het driejaarlijks verslag van de RvT aan de synode en de te verlenen decharge kan hieraan uiteraard door de synode wel aandacht worden besteed. Het instemmen met benoemingen is feitelijk begrepen in het verlenen van decharge bij de verantwoording van het gevoerde beleid en beheer en hoeft ook daarom niet apart te gebeuren.

Om de band van de kerken met de TU daadwerkelijk inhoud te geven, is het wel van belang dat in de agenda van elke synode voldoende ruimte wordt gemaakt voor een goed inhoudelijk gesprek over het beleid van de synode van de afgelopen drie jaar en over de strategische voornemens van de TU voor de komende periode.

Voorstel voor wijziging art 21:

21.6 Raad van toezicht en college van bestuur brengen in hun rapportage aan iedere gewone synode verslag uit over de benoemingen van (buiten)gewoon hoogleraren en universitair (hoofd)docenten in de afgelopen periode.

Het slot *'en verzoeken de synode instemming te verlenen met de benoeming van (buiten)gewoon hoogleraren en universitair (hoofd)docenten door deze te bekrachtigen.'* komt te vervallen.

Art. 40.1 De kerken zijn verantwoordelijk voor de financiële instandhouding van de universiteit

Bij dit artikel kan de vraag gesteld worden wat de reikwijdte is van genoemde verantwoordelijkheid. Als zeer ernstige knelpunten worden gesignaleerd in een meerjarenbegroting en externe financiële bronnen (overheid; giften; legaten; etc.) kunnen de problemen niet wegnemen, moeten de kerken dan zonder meer de kosten van de universiteit op zich nemen?

De CBB is van oordeel dat conform art. B5.1 van de Kerkorde de prioriteit van de TU voor de kerken ligt bij het opleiden van predikanten. Ook in artikel 1 van het statuut gaat het om het onderhouden van een theologische universiteit voor de wetenschappelijke vorming tot dienaar van het Woord.

Hiermee is de prioritaire reikwijdte van art. 40 volgens de CBB bepaald en ziet zij geen reden tot aanpassing of nuancering van dit artikel.

Daar komt nog bij dat ernstige financiële problemen niet zomaar uit de lucht komen vallen, maar doorgaans vroegtijdig gesignaleerd worden. Namens de synode houdt de commissie financieel beheer jaarlijks de vinger aan de financiële pols. Er is dus altijd voldoende tijd voor een plan van aanpak.

Art. 42 goedkeuring en decharge door de synode

In dit artikel is bepaald dat de synode de begrotingen, jaarrekeningen en jaarverslagen van de voorbije boekjaren goedkeurt en bij goedkeuring decharge verleent voor beleid, beheer en toezicht.

In de tabel met bevoegdheden is deze goedkeuring door de synode aangegeven. Goedkeuring is tevens vereist door de raad van toezicht. Hier kan gemakkelijk een misverstand ontstaan: het is niet logisch dat aan twee organen dezelfde bevoegdheid toekomt.

De goedkeuring door de raad van toezicht staat in het teken van het houden van toezicht. Het college van bestuur stelt de begroting op, de jaarrekening en het jaarverslag. Het kan deze stukken pas vaststellen als de raad van toezicht deze goedgekeurd heeft (dat is een beoordeling op deugdelijkheid, rechtmatigheid, doelmatigheid etc.). Deze stukken worden jaarlijks definitief vastgesteld door het college van bestuur (de jaarrekening na een goedkeurende accountantsverklaring, terwijl deze vervolgens aan de Minister worden toegezonden).

Het kan dus niet zo zijn dat ook de synode – meestal enkele jaren later – deze documenten moet goedkeuren. Ze zijn immers al na goedkeuring door de toezichthouder definitief vastgesteld. De synode ontvangt deze als *verantwoording* van het gevoerde beleid en beheer.

De in art. 42 bedoelde goedkeuring staat namelijk in het teken van het verlenen van decharge op basis van een positief oordeel over al deze documenten.

De CBB is daarom van mening dat de term 'goedkeuring' uit art. 42 moet worden gehaald.

Voorstel voor wijziging van art. 42

42.1 De raad van toezicht zendt *ter verantwoording van zijn toezicht op het (financieel) beleid en beheer van de universiteit* aan elke gewone synode...

42.2 *Bij goedkeuring van het uitgeoefende toezicht* verleent de synode aan de raad van toezicht decharge voor het *toezicht op het gevoerde (financieel) beleid en beheer*.

Algemeen

We benadrukken nogmaals dat het wenselijk is dat elke gewone synode op basis van de verantwoordingsdocumenten een goed inhoudelijk gesprek voert over het functioneren van de universiteit in de voorbije periode en de plannen voor de toekomst. Daarbij zijn de verrichte taken en uitgevoerde verantwoordelijkheden van alle organen (cvb, rvt, rva) onderwerp van gesprek. Een dergelijke reflectie is ook voor de TU nuttig; zij functioneert tenslotte ten behoeve van de kerken.

Ten slotte

Over bovenstaande is enkele keren overleg geweest van de Commissie met een afvaardiging van het cvb en de rvt. De rvt stemt in met de voorstellen van de CBB aan de synode. Daarnaast doet de rvt nog een aantal voorstellen voor tekstuele aanpassingen van het statuut, zoals blijkt uit het rapport van de rvt.

Enkele artikelen uit het statuut zijn in bijlage 2 opgenomen.

2. Governance KerkPunt

2.1 Inleiding

De GS/LV van 2020 gaf aan de werkgroep integratie de volgende opdracht:

Besluit 4:

- a. de werkgroep integratie op te dragen aan de volgende generale synode van de GKv en landelijke vergadering van de NGK voorstellen te doen m.b.t. de governance van het toerustingscentrum (TC), waaronder zo mogelijk een permanent toezichthoudende instantie; (acta GS artikel 59)

De opdracht is door de GS/LV van Zoetermeer neergelegd bij de commissie beleidsbegroting, de opvolger van de werkgroep integratie.

2.2 Governance volgens huidige statuut

We gaan daartoe eerst na op welke manier de governance in het huidige statuut van KerkPunt is vastgelegd.

KerkPunt is een door de GS/LV aangewezen **kerkelijke instelling**. Het statuut is vastgesteld door de GS/LV. Eventuele wijzigingen in het statuut vallen onder de bevoegdheid van de GS/LV, vanaf 2023 van de synode.

De synode kan de instelling ontbinden.

KerkPunt heeft een bestuur en een directeur.

Het **bestuur** wordt benoemd door de synode op voordracht van het bestuur. De leden worden benoemd voor een periode van drie jaar.

Het bestuur is belast met het besturen van deze kerkelijke instelling en met het toezicht op de realisering van de doelstelling.

Het bestuur stelt een huishoudelijk reglement op en brengt dit en eventuele wijzigingen ter kennisneming aan de synode.

De **directeur** wordt benoemd door het bestuur. Hij benoemt in overleg met het bestuur het overige personeel. De directeur is belast met de dagelijkse leiding van de instelling. De directeur neemt in de regel deel aan de bestuursvergadering met adviserende stem.

Het bestuur legt aan elke gewone synode **verantwoording** af van het gevoerde beleid (inhoudelijk en financieel). De synode verleent het bestuur decharge van het gevoerde beleid. Het bestuur legt aan elke synode zijn plannen voor betreffende de volgende driejaarsperiode en doet de daarbij behorende budgetvoorstellen. De synode stelt op basis daarvan het inhoudelijk en financiële kader vast voor deze volgende periode.

Jaarlijks bespreekt het bestuur met de commissie financieel beheer de concept jaarrekening in het voorjaar en de begroting in het najaar. Daarmee houdt deze commissie vinger aan de financiële pols.

Als er binnen het bestuur een **geschil** is aangaande het functioneren van de instelling, wordt dit ter beslissing voorgelegd aan een college van drie bindend adviseurs.

2.3 Ervaringen tot nu toe

Het bestuur van KerkPunt is tevreden met de huidige structuur. De directeur krijgt voldoende ruimte om leiding te geven aan de instelling. Het bestuur functioneert in de praktijk als een toezichhoudend bestuur dat 6 à 7 keer per jaar vergadert. Het is geen 'bestuur op afstand', want het bestuur wil graag betrokken blijven bij het werk van KerkPunt en acteert vooral als het om de strategische keuzes gaat en bij het personeelsbeleid.

De commissie beleidsbegroting ziet geen reden om een andere structuur voor te stellen. Voor een betrekkelijk kleine organisatie is een constructie met een directeur/bestuurder en een raad van toezicht wel erg zwaar en een raad van toezicht heeft doorgaans minder betrokkenheid bij de organisatie dan een bestuur in de huidige opzet.

Het kerkverband, gerepresenteerd door de synode is formeel de eigenaar van de instelling; de synode stelt het statuut vast en daarmee ook de kaders. De synode verleent het bestuur driejaarlijks decharge op basis van de verantwoordingsdocumenten en bespreekt de strategische voornemens voor de komende jaren.

Het financieel toezicht dat jaarlijks plaatsvindt, is belegd bij de commissie financieel beheer.

2.4 Enkele voorstellen tot wijziging van het statuut

Art. 1 lid 4

In dit artikel wordt verwezen naar artikel E7 van de Kerkorde om aan te geven dat de instelling een kerkelijke instelling is. E7 gaat echter alleen om de *bevoegdheid* die de synode heeft om een kerkelijke instelling als zodanig aan te wijzen.

Verwezen moet worden naar het daadwerkelijke besluit van de synode / landelijke vergadering om KerkPunt als kerkelijke instelling aan te wijzen.

Voorstel:

Art. 1 lid 4 komt als volgt te luiden:

Krachtens besluit van de Generale Synode Goes 2020 en de Landelijke Vergadering Zeewolde 2019, bevestigd door de Generale Synode Zoetermeer en de Landelijke Vergadering Zoetermeer op 28 januari 2023 is KerkPunt als zelfstandig onderdeel van de Nederlandse Gereformeerde Kerken een rechtspersoon op grond van artikel 2:2 van het Burgerlijk Wetboek.

De leden 5 en 6 komen met deze wijziging te vervallen onder vernummering van de overige leden.

Bestaande tekst:

Naam, zetel, duur en rechtspersoonlijkheid

Artikel 1

1. De instelling is genaamd: "KERKPUNT", hierna te noemen 'Instelling'.
2. De instelling is opgericht voor onbepaalde duur.
3. De instelling is gevestigd te Zwolle.
4. De instelling is een kerkelijke instelling van de Nederlandse Gereformeerde Kerken in de zin van artikel E7 van de kerkorde.
5. De instelling heeft, naar artikel 2:2 van het Burgerlijk Wetboek, de rechtsvorm van een zelfstandig onderdeel van de Nederlandse Gereformeerde Kerken.
6. De instelling bezit rechtspersoonlijkheid als bedoeld in artikel 2:2 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek.
7. Dit statuut vormt het statuut van de instelling in de zin van art. 2:2 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek.
8. De instelling is de rechtsopvolger van de volgende organisaties van de GKv: het Praktijkcentrum Gereformeerde Kerken, de stichting Diaconaal Steunpunt (vallend onder het Deputaatschap Diaconale Zaken); en van de Nederlands Gereformeerde Toerusting van de NGK.

Art. 3

De generale synode Goes 2020 en de Landelijke Vergadering Zeewolde 2019 gaven KerkPunt de opdracht om waar mogelijk en gewenst samen te werken met vergelijkbare instellingen van andere kerkverbanden.

De commissie beleidsbegroting vindt het gewenst om deze opdracht ook in het statuut op te nemen.

Voorstel:

Art. 3, nieuw lid 4

De instelling kan ter realisatie van haar doelstellingen samenwerken met vergelijkbare instellingen van andere kerkverbanden.

Bestaande tekst:

Doel en middelen

Artikel 3

1. De instelling stelt zich ten doel gemeenten en geloofsgemeenschappen praktisch te inspireren en te ondersteunen zodat door hen heen het Koninkrijk van God voor elkaar en in de samenleving zichtbaar wordt.
2. De instelling dient daartoe kerkelijk leidinggevend, zoals kerkelijk werkers, jeugdwerkers, ambtsdragers, predikanten en kerkenraden en kerkelijke commissies van primair de Nederlandse Gereformeerde Kerken met proactieve voorlichting of reactief op aanvraag met toerusting, opleiding, advies, begeleiding en coaching.
3. De wijze waarop dit geschiedt, wordt nader omschreven in het Huishoudelijk Reglement.

Art. 13

In het statuut is een regeling opgenomen voor het geval er een geschil is in het bestuur aangaande het functioneren van de instelling. Een zodanig geschil wordt voorgelegd aan een 'college van drie bindend adviseurs'.

Een dergelijk college is (nog) niet samengesteld. Dat was gelukkig ook niet nodig.

De commissie beleidsbegroting stelt voor om – in geval van een geschil – het moderamen van de synode een beslissing te laten nemen. Besloten is dat er altijd een moderamen is en als representant van het kerkverband/de synode kan het moderamen in de vorm van arbitrage goed beoordelen hoe

een geschil kan worden opgelost in relatie tot de opdracht die KerkPunt van de synode ontvangen heeft. Bij een duidelijk arbitrage-regeling is andersoortige rechtspraak niet aan de orde.

Voorstel:

Artikel 13 komt als volgt te luiden:

1. *Indien sprake is van een geschil binnen het bestuur aangaande het functioneren van de instelling, wordt dit geschil ter arbitrage voorgelegd aan het moderamen van de synode, dat vervolgens een bindende beslissing neemt.*

Lid 2 vervalt.

Bestaande tekst:

Geschillen

Artikel 13

1. Indien sprake is van een geschil binnen het bestuur aangaande het functioneren van de instelling wordt dit geschil, met uitsluiting van de burgerlijke rechter, ter beslissing voorgelegd aan een college van drie bindend adviseurs.
2. Voor een bindend adviseur gelden dezelfde benoembaarheidsvereisten als voor een lid van het bestuur volgens artikel 4.2.

Bestuur en directie van KerkPunt kunnen zich vinden in bovenstaande voorstellen.

2.5 Prioriteiten ondersteuning kerken/kerkverband

Op basis van het rapport van de regiegroep besloot de Generale Synode/Landelijke Vergadering van Zoetermeer 2022 een vijftal prioriteiten vast te stellen die in het ondersteunende werk van de kerken en het kerkverband in de komende periode aandacht behoeven.

Het betreft:

1. Gemeenten helpen bij het maken van eigen beleid, nu de Kerkorde meer vrijheid geeft aan de kerken.
2. Regio's ondersteunen bij hun functioneren.
3. Een minder eenzijdige samenstelling van de synode en een betere opzet.
4. Missionaire presentie van de kerk in haar omgeving.
5. Aandacht voor jongeren en jong-volwassenen.

Voor onderdeel 3 is door de GS/LV van Zoetermeer een landelijke commissie ingesteld.

De overige onderdelen liggen vooral op het bordje van KerkPunt. Deze maken ook nu al deel uit van het takenpakket van KerkPunt, zo is ons gebleken.

KerkPunt zal hier zeker ook in de komende periode nadrukkelijk aandacht aan schenken. In haar rapportage voor de synode van Deventer 2023 zal KerkPunt hier nader op ingaan.

Met het Missiefonds is gesproken over prioriteit 4. Daarbij gaat het om het hart van het werk van het Missiefonds: het (financieel) mogelijk maken van plaatselijke of regionale missionaire initiatieven, terwijl KerkPunt de uitvoering ervan ondersteunt.

3. Integratie/clustering commissies

De voorganger van de CBB (werkgroep integratie) heeft aan de GS/LV van Zoetermeer 2022 voorstellen gedaan voor een logische clustering van de landelijke commissies en instellingen. Deze voorstellen zijn gedaan in nauw overleg met de regiegroep. De beoogde clustering is door de GS/LV van Zoetermeer vastgesteld.

Er is ook een nieuw overzicht ontstaan van alle commissies en instellingen, nadat sommige zijn opgeheven en enkele nieuwe zijn toegevoegd.

Voor de CBB bleef in dit verband nog één onderwerp over: hoe kan het werk van de commissie die zich bezighoudt met de ondersteuning van steunbehoevende kerken en (binnenlandse) missionaire steunverlening (Missiefonds) het best voortgezet worden.

Voor de ondersteuning van de missionaire activiteiten was de opdracht om na te gaan of dat het best kon gebeuren door KerkPunt of door Verre Naasten. De betreffende commissie is – mede in overleg met de CBB – tot de conclusie gekomen dat de voortgang van het werk ter ondersteuning van het missionaire werk het meest gediend is door dit onder te brengen bij Verre Naasten, waarmee overigens al een intensieve samenwerking bestaat. Voor de concrete voorstellen verwijzen wij naar het rapport van de commissie missionaire steunverlening.

Er zijn weinig kerken die financiële ondersteuning behoeven van het landelijk kerkverband (nog geen handvol). Deze taak kan dan het best ondergebracht worden bij de commissie financieel beheer. Ook hiervoor verwijzen wij naar het betreffende voorstel.

De CBB steunt de beide voorstellen van de commissie missionaire steunverlening.

4. Voorstel opdracht 2024-2026

Materiaal:

1. opdracht aan de commissie beleidsbegroting van de GS en de LV Zoetermeer d.d. 3 december 2022.

Besluit:

de synode van Deventer 2023 besluit aan de commissie beleidsbegroting de volgende opdrachten te geven:

1. evalueer het proces om te komen tot een beleidsbegroting voor de synode van Deventer, het resultaat daarvan en de wijze waarop de synode de beleidsbegroting heeft besproken en vastgesteld en verwerk de bevindingen in de aanpak van de beleidsbegroting voor de synode van 2026;
2. bereid in nauw overleg met de commissie financieel beheer een begroting 2027 – 2029 voor, zodanig dat de synode daarover integrale en beleidsrijke besluiten kan nemen;
3. overleg daartoe tijdig met de landelijke commissies en instellingen over hun beleidsmatige prioriteiten en budgettaire wensen;
4. onderzoek ook anderszins welke beleidsprioriteiten de meeste aandacht behoeven ter ondersteuning van de plaatselijke kerken en voor de verdere ontwikkeling van het kerkverband;
5. rapporteer hierover aan de synode van 2026.

Gronden:

1. Aan de synode van Deventer 2023 zal voor het eerst een integrale, beleidsrijke begroting worden aangeboden waarbij de synode in positie wordt gebracht om inhoudelijk verantwoorde keuzes te maken binnen een haalbaar en verantwoord financieel kader. Het is verstandig om het proces en

het resultaat te evalueren met als belangrijkste vraag of de inhoud van alle beleidsvoornemens goed over het voetlicht is gebracht en welke verbeterpunten kunnen worden vastgesteld.

2. De verbeterpunten dienen bij het toewerken naar een volgende beleidsbegroting te worden betrokken.
3. Het is goed om de bestaande commissies en instellingen tijdig te betrekken bij het formuleren van beleidsmatige prioriteiten, die dienstbaar zijn aan de plaatselijke kerken en het kerkverband.
4. Ook op andere manieren (door de kerken zelf te raadplegen) kan onderzocht worden waarmee de kerken het meest gediend zijn.

5. De voorstellen betreffende TU en Kerkpunt op een rijtje

5.1 Statuut Theologische Universiteit

Voorstel 1: in art. 12.3 worden de woorden 'of ruggespraak' geschrapt.

Voorstel 2: art 21 lid 6 komt te luiden

21.6 Raad van toezicht en college van bestuur brengen in hun rapportage aan iedere gewone synode verslag uit over de benoemingen van (buiten)gewoon hoogleraren en universitair (hoofd)docenten in de afgelopen periode.

Voorstel 3: art. 42 komt te luiden:

42.1 De raad van toezicht zendt *ter verantwoording van zijn toezicht op het (financieel) beleid en beheer van de universiteit* aan elke gewone synode voor ieder boekjaar dat is verstreken sinds de vorige gewone synode de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag, zoals vastgesteld door het college van bestuur en goedgekeurd door de raad van toezicht. In het jaarverslag is een verantwoording van het uitgeoefende toezicht opgenomen.

42.2 *Bij goedkeuring van het uitgeoefende toezicht* verleent de synode aan de raad van toezicht decharge voor het *toezicht op het gevoerde (financieel) beleid en beheer*.

5.2 Statuut KerkPunt

Voorstel 1: Art. 1 lid 4 komt als volgt te luiden:

Krachtens besluit van de Generale Synode Goes 2020 en de Landelijke Vergadering Zeewolde 2019, bevestigd door de Generale Synode Zoetermeer 2022 en de Landelijke Vergadering Zoetermeer 2022 op 28 januari 2023 is KerkPunt als zelfstandig onderdeel van de Nederlandse Gereformeerde Kerken een rechtspersoon op grond van artikel 2:2 van het Burgerlijk Wetboek.

De leden 5 en 6 komen met deze wijziging te vervallen onder vernummering van de overige leden.

Voorstel 2: Art. 3, nieuw lid 4

De instelling kan ter realisatie van haar doelstellingen samenwerken met vergelijkbare instellingen van andere kerkverbanden.

Voorstel 3: Artikel 13 komt als volgt te luiden:

1. *Indien sprake is van een geschil binnen het bestuur aangaande het functioneren van de instelling, wordt dit geschil ter arbitrage voorgelegd aan het moderamen van de synode, dat vervolgens een bindende beslissing neemt.*

Lid 2 vervalt.

6. Begroting

Naar verwachting heeft de CBB alleen reis- en vergaderkosten. Een bedrag van € 2.000 per jaar lijkt voldoende (5 leden à 5 jaarlijkse vergaderingen, overleg met andere commissies en instellingen).

Bijlagen

1. Opdracht aan de commissie beleidsbegroting

Besluit instelling commissie beleidsbegroting 3 december 2022

Materiaal:

1. Rapport regiegroep (d.d. 23-08-2022);
2. Rapport werkgroep integratie (d.d.13-09-2022).

Besluit:

De GSLV besluit

1. een commissie beleidsbegroting (CBB) te benoemen met de volgende opdracht:
 - a. bereid in nauw overleg met de commissie financieel beheer de door de synode te maken inhoudelijke en financiële keuzes voor de driejaarlijkse begrotingsperiode voor, zodanig dat de synode daarover integrale en beleidsrijke besluiten kan nemen;
 - b. overleg daartoe met de landelijke commissies en instellingen over hun beleidsmatige prioriteiten en budgettaire wensen;
 - c. neem daarbij het door de GSLV 2020 vastgestelde financiële kader (budget en quotum, gedifferentieerd voor belijdende resp. doopleiden) voor het landelijke kerkenwerk als uitgangspunt met de ruimte om daarvan afwijkende voorstellen te doen;
 - d. neem daarbij de strategische prioriteiten van de nieuwe kerkgemeenschap, zoals genoemd in het rapport van de regiegroep (8.3) mee als richtinggevend;
 - e. rapporteer hierover aan de synode van 2023.
2. de werkgroep integratie om te zetten naar deze commissie beleidsbegroting, met als aanvullende opdrachten:
 - f. breng in beeld hoe de relatie ligt tussen de kerkelijke verantwoordelijkheden voor de Theologische Universiteit en haar governancestructuur en doe waar mogelijk aanbevelingen voor verbetering daarvan;
 - g. doe voorstellen m.b.t. de governance van het toerustingscentrum KerkPunt, waaronder zo mogelijk een permanente toezichthoudende instantie;
 - h. ondersteun de organisatorische veranderingsprocessen om – waar nog nodig - de beoogde integratie en clustering van commissies en instellingen tot stand te brengen.

Gronden:

1. Het is gewenst dat voor de verdeling van het landelijke budget over de diverse commissies en instellingen inhoudelijke afwegingen bepalend zijn.
2. Beleidsmatige en integrale besluitvorming door de synode over de begroting van het landelijk kerkverband is gewenst.
3. Het door de GSLV 2020 vastgestelde financiële kader voor de nieuwe kerkgemeenschap is niet in absolute termen, maar globaal en indicatief geformuleerd.
4. De genoemde strategische prioriteiten zijn van belang voor een goede start van de nieuwe kerkgemeenschap.
5. Een deel van het aan de werkgroep integratie opgedragen werk loopt door tot 2023. De belangrijkste opdracht wordt structureel ondergebracht bij de commissie beleidsbegroting.

Het ligt voor de hand om de werkgroep integratie over te laten gaan in deze commissie, met behoud van een aantal nog af te ronden opdrachten.

2. Statuut TU (versie GS/LV Zoetermeer 2022); enkele relevante artikelen m.b.t. de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de synode

Artikel 1 instelling

De Nederlandse Gereformeerde Kerken onderhouden in overeenstemming met artikel B5.1 van de kerkorde een theologische universiteit voor de wetenschappelijke vorming tot dienaar van het Woord.

Kerkorde B5.1 De kerken onderhouden voor hun predikanten een academische theologische opleiding.

Artikel 7 bestuurlijke organisatie

7.1 Het bestuur van de universiteit is opgedragen aan het college van bestuur.

7.2 Het toezicht op het bestuur wordt uitgeoefend door de raad van toezicht.

7.3 Elk van de organen is in de uitoefening van zijn functies gebonden aan dit statuut en aan de besluiten van de generale synode.

Artikel 8 bestuur

8.7 Het college van bestuur brengt aan iedere gewone synode verslag uit over het functioneren van de universiteit en het door hem gevoerde beleid en beheer. Het verslag wordt via de raad van toezicht aan de synode aangeboden.

Artikel 14 verantwoording aan synode

1. De raad van toezicht legt aan iedere gewone synode verantwoording af over het door hem uitgeoefende toezicht op het bestuur van de universiteit.

2. De raad van toezicht legt daarbij aan de synode onder meer over:

- a. de door de raad van toezicht goedgekeurde meerjarenbegroting, jaarlijkse begrotingen, jaarrekeningen en jaarverslagen van het college van bestuur zoals bedoeld in artikel 8.2 sub f; alsmede de schriftelijke rapporten van een registeraccountant als bedoeld in artikel 11.2 sub s;*
- b. het verslag van het college van bestuur als bedoeld in artikel 8.7 met daarin opgenomen de jaarverslagen van de raad van advies.*
- c. het door de raad van toezicht goedgekeurde instellingsplan als bedoeld in artikel 8.4.*

3. Het rapport van de raad van toezicht geeft inzicht in de hoofdlijnen van beleid en uitvoering daarvan. Het rapport vermeldt op welke wijze door de raad van toezicht en het college van bestuur uitvoering is gegeven aan de door de synode gegeven opdrachten.

Artikel 17 werkwijze en verantwoording raad van advies

17.4 De rapportage betreffende de door de raad van advies verrichte werkzaamheden, wordt door het college van bestuur opgenomen in het rapport aan de synode als bedoeld in artikel 14.

Artikel 21 benoemingen

21.6 Raad van toezicht en college van bestuur brengen in hun rapportage aan iedere gewone synode verslag uit over de benoemingen in de afgelopen periode en verzoeken de synode instemming te verlenen met de benoeming van (buiten)gewoon hoogleraren en universitair (hoofd)docenten door deze te bekrachtigen.

Artikel 40 financiën

40.1 De kerken zijn verantwoordelijk voor de financiële instandhouding van de universiteit en maken daarbij zo mogelijk gebruik van overheidsbekostiging.

40.2 Op voorstel van het college van bestuur bepaalt de synode telkens voor een periode van drie jaren de jaarlijks door de kerken te betalen bijdrage (quota). Het voorstel van het college van bestuur behoeft de goedkeuring van de raad van toezicht.

Artikel 41 begroting en jaarrekening

41.5 Het college van bestuur stelt driejaarlijks een meerjarenbegroting op ten behoeve van de synode.

Artikel 42 goedkeuring en decharge door synode

42.1 De raad van toezicht zendt ter goedkeuring aan elke gewone synode voor ieder boekjaar dat is verstreken sinds de vorige gewone synode de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag, zoals vastgesteld door het college van bestuur en goedgekeurd door de raad van toezicht. In het jaarverslag is een verantwoording van het uitgeoefende toezicht opgenomen.

42.2 Bij goedkeuring verleent de synode aan de raad van toezicht en het college van bestuur decharge voor het gevoerde financieel beleid en beheer en het uitgeoefende toezicht daarop.